

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice. št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

O prazniku avstrijskih ljudstev.

Dne 18. avgusta je, kakor daleč sega avstrijsko cesarstvo in kar je čez vse veselo, celo še dalje, ljubomil praznik, praznik vseh avstrijskih ljudstev. Zakaj? Po tem pri nas ne vpraša nihče in vedó že naši otroci, če ne iz druge strani, iz domače hiše, ali vsaj iz šole jim je znano, da je v ta dan rojstni dan Nj. apostolskega veličanstva, presvitlega cesarja Franca Jožefa I.

Vsled tega pa je v ta dan tudi splošnje veselje, in razodeva se ono na razne načine. Ljudje smó že taki, da nahajamo v raznih rečéh svoje veselje in ga zato tudi razodevamo na razne načine. Vse prav, toda veselje, ki prešineva srca avstrijskih domoljubov o rojstnem dnevu njih milega vladarja, to je čisto posebno in pri vseh, skorej smemo reči, eno in isto ter se razodeva torej tudi blizu povsodi v enacem načinu, največ v cerkvi in zatem tudi semterje v slavnostnem kosilu.

Kar se tiče cerkve, v tem gre pač sv. katoliški cerkvi prvo mesto. Kakor se pri vsaki sv. maši spominja kat. duhovnik svojega vladarja ter moli za-nj posebej, tako se vrši tudi o rojstnem dnevu Nj. veličanstva posebno sv. opravilo za časni in večni blagor presvitlega cesarja in kjer se to ne more isti dan, vrši se pa potlej vsaj potem v nedeljo. O kako kipé tu vroče želje pobožnih katol. kristjanov proti nebu, naj nam ljubi Bog ohrani še dolgo apostolskega kralja in cesarja na čast in blagor širje in ožje domovine naše!

Letos pa je bilo v tem še nekaj posebnega. Svitli cesar obhajajo sedaj že svoj 60. in odkar so vladar razprostrane avstrijske države, jim je to že 42. rojstni dan. Dolga leta ima torej Nj. veličanstvo že za seboj, leta polna truda, leta ne brez veselja pa tudi ne brez velicih britkosti. Ne bomo tu in ni nam tudi mogoče, da naštejemo v teh vrstah, če tudi le na kratko, vse dogodbe, kar jih je Nj. veličanstvo

v teh letih doživelo tako gledé na svojo najvišjo rodbino, kakor gledé na celo državo, čije blagostanje je v rokah svitlega cesarja.

Ali če tudi ne storimo tega, eno moramo in smemo reči: ljubezen, ki veže svitlega cesarja do svojih ljudstev, ona ne pojenjuje z leti, ampak se čedalje bolj kaže, ona se kaže v taki meri, kakor je, to smemo očitno reči, ne najde človek še pri kakem drugem svetnem vladarji. Da ne sežemo na politično polje, kjer skorej že v vsakem listu našem lahko in če je mogoče, tudi pokažemo na pravičnost in potrpežljivost Nj. veličanstva, čednosti, ki se razodevate v raznih okoliščinah, naj opomenimo le darežljivosti, s katero skušajo presvitli cesar pomagati vselej in vsem, ki jih zadene kje kaka nesreča vsled požara, povodnji ali druge uime. Izračunilo se je in so to naš mil. knezoškof v svojem govoru pri slavnostnem kosilu javno povedali, da so presvitli cesar v teku 42 let svojega vladanja že nad 23 milj. izdali za take in enake namene. To je veliko denarja in marsikatera britka solza se je tako posušila in marsikaj se je ustanovilo za blagor človeštva, ki bi se ne bilo, ko bi ne bila tako darežljiva roka Nj. veličanstva.

Prav zato pa tudi ljubezen avstrijskih ljudstev do Nj. veličanstva, če jih še tudi marsikatera nevolja tare, ne pojema, marveč ona z vsacim dnevom še le raste in se množi in se krepča v srci hvaležnih ljudstev. Resnica je, da je v državi treba vojaštva, sile orožja, toda kedar bi hodilo kje kako za osebo Nj. veličanstva, pri nas, v avstrijskem cesarstvu, brez vojakov mladenči, možje, dekleta, žene — vsi bi v hipu segli po orožje na obrambo milega vladarja, cesarja Franca Jožefa.

Ne vemo sicer, kaj še nam prinesó prihodnji časi, to pa vemo, da se ljudstva, kar jih biva v širni in mnogojezični Avstriji, vsa strnó v prošnjo:

„Bog ohrani, Bog obvarji,
Nam cesarja, Avstrijo!“

Avstrijski škofje in verska šola.

(Konec.)

Mi terjamo le pravo svobodo tudi za vero in vernost, in ne moremo razumeti, zakaj da tisti, ki svobodo in svobodne naprave tako visoko cenijo in v lepih govorih preslavljajo, kedar gre za svobodo vere in vernosti, pa ta svoja načela zatajijo in se ponižajo do fanatizma in nasilstva. Zato kličemo vsem resnično svobodomiselnim možem Avstrije: Ne kratite še dalje katoliškim starišem pravice, izrejati svoje otroke po svojem verskem prepričanju! Ne postanite svobodi nezvesti s tem, da jo neveri na ljubo krajšate!

Mi terjamo katoliško šolo za katoliške otroke. Slišali ste, preljubi v Gospodu, kako se nam je očitalo, češ, da mi hočemo prav povsodi le katoliške šole. Ali se nam je pač treba zagovarjati zoper tako očitane? Mi smo katoliški škofi, mi branimo pravice katoliške cerkve; mi naznanjamo želje katoliških starišev; ali imamo kot katoliški škofje mar tudi pravico in poklic, zastopati terjatve in želje naših nekatoliških sodržavljanov? In ali mar ni očitno, da katoliki ne morejo dobiti verskih šol, ako se take ne dajo tudi nekatolikom?

Morda bi bili nekateri radi videli, ko bi se bili mi ozirali tudi na druga vprašanja, ki so v zvezi s šolskim postavodajstvom. Ne stojimo tem željam in vprašanjem ravnodušno nasproti in ne zametujemo njih opravičenosti, pa v naše čisto cerkvene terjatve jih ne pomešamo. Držimo se pri tem opomina Božjega Izveličarja: „Iščite pred vsem Božje kraljestvo in njegovo pravico, vse drugo pa se vam bo navrglo.“ Kot katoliški škofje pa se držimo besed svetovnega apostola: „Tukaj ni Jud, ne Grk, ampak vsi so eno v Kristusu Jezusu“. Mi smo zastopniki cerkve, politiko pa prepuščamo tistim, ki so za to poklicani. Imamo pa le to prošnjo do vas: Naj bodo vaše misli in želje v posvetnih rečeh še tako različne, dragi katoliški kristjani, za voljo tega nikar ne zanemarjajte verske odgoje svojih otrok! Za to vas prosimo tako goreče, kakor vi svoje otroke ljubite, in kakor ljubite svojo cerkev in svojo domovino.

Glejte, preljubi v Gospodu, to so pojasnila in opomini, ki vam jih danes podamo v zadevi ljudske šole. Tako moramo govoriti, ako hočemo zveličani biti! K temu pa nas, vsakega posebej opominja sv. Pavel. „Zarotim Te pri Bogu in Jezusu Kristusu, ki bo sodil žive in mrtve; oznanjaj besedo (Božjo) in ne odnehaj, naj bo priležna ali nepriležna; spričaj, pros, kaznuj po vsej potrpežljivosti in modrosti; kajti prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo mogli prenašati, ampak po svojih željah si bodo jemali učeničke, ki znajo ušesom dopasti; od resnice bodo svoj posluš odvracali in poslušali

pravljice. Ti pa bodi čuječ, pretrpi vse težave, izvršuj delo evangelista, izpolnjuj svojo službo“. Naša sv. služba terja od nas, da ne molčimo, kedar je čas govoriti, in na to dolžnost nas spominjajo nevarnosti, ki pretijo veri in vernosti. Mi dvigamo svoje roke proti nebu in pričamo pred Bogom in celim svetom: nočemo in ne moremo mirno gledati, kako propada versko mišljenje in lepa šega, ki sta bila najdražja bisera katoliškega ljudstva avstrijskega.

Ali tudi vas, preljubi v Gospodu, čaka resna dolžnost: vi morate pomagati, da dobimo katoliške šole za vaše otroke. „Le na postavni poti se da to doseči“, izrekel se je lanski katoliški šoh in pri tej priliki je vse katoliške državljanke (nujno opominjal, „naj izpolnjujejo svojo volilno dolžnost, naj se udeležujejo volitev v postavodajalne zbornice in naj na to delajo, da se izvolijo le taki možje, ki se hočejo krepko potegovati za versko šolo“.

Ni družega treba, kakor da vam ta opomin v spomin pokličemo; nimamo mu časa dostaviti. Le držite se tega opomina! Skrb za blagor vaših otrok naj vam bo več, kakor vsi drugi oziri, in bodite složni v tem, da volite v vaše zastope le take zanesljive katoliške može, kateri si bodo šteli v prvo in najjimenitnejšo nalogo, z vsemi močmi delati na to, da npravno-verska odgoja postane v šoli resnica.

Gospodarske stvari.

Preskušnja vina.

Ponarejeno vino se lahko spozna, če se mu primeša malo sode; pa ne take, kakor se jemlje za pranje perila, temveč tiste, ki se kupuje v lekarnah za boljo prebavo. Za 4 kr. se je precej dobi. Če se pridene v kozarec vina za bob vrednosti sode, pravo vino malo zavré, kakor da bi se bilo slatine prililo. Za par minut je sopet mirno, in le čisto ponarejeno vino postane pač črno.

Snajenje oblačila.

Svilena in volnata oblačila: kolirji na suk-njah, telovnikih, tudi mašna oblačila, vela itd. osnažijo se lahko, če se z mečo vročega kruha večkrat trdno briše. Najboljši za to je novo pečen, hitro potem, ko si ga iz peči vzela.

Sejmovi. Dne 20. avgusta pri sv. Juriji v slov. gor. Dne 24. avgusta v Arveži, pri sv. Duhu (župnije sv. Jurija na Ščavnici) v Čmureku, pri sv. Križi na Murskem polji, v Središči, v Rogatci, v Laškem trgu in v Slov. Bistrici. Dne 26. avgusta v Ljubnem in na Bregu v Ptujci. Dne 28. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. in v Svjčini. Dne 29. avgusta na Muti, v Orežji in v Žalci.

Dopisi.

Iz Skomra. (Domača novica, smreka in posojilnica v Vitanji.) Razširila se je nenadoma vest po naši župniji, da nas hočejo č. g. župnik zapustiti. Bili so nam blag, ljubeznjiv in prizanesljiv dušni oče. Pastirovali so v tej zelo težavni, hriboviti fari dolgo vrsto let; a zarad bolehnosti prosili so za drugo župnijo, ki bi nekoliko prizanašala župnikovim bolehnim nogam. Č. g. župniku se iskreno zahvaljujemo za verske nauke, katere so nam delili toliko let in jim iz srca želimo, naj bi bili na svoji novi župniji zadovoljni in srečni. Naša srčna želja pa je zdaj, naj bi nam previdnost božja naklonila v dušnega pastirja moža, kojega srce bi gorelo za zveličanje naših duš; pa tudi vnetega narodnjaka, ki bi bratovsko ljubil narod svoj in budil v njem krepko narodno zavest. — Znana je pač daleč na okrog, in ne samo pri nas, tako imenovana „Brloška kapela“ in nekdanj pri njej stoječa „sv. smreka“, v kateri so nekateri ljudje hoteli najti čudežno podobo Matere Božje; vendar cela reč je bila samo domišljija in vsled tega „božja pot“ k „sv. smreki“ prepovedana. Ta smreka mi je dohajala v spomin, ko sem slišal, kako se hudujejo nekateri izmed Vitanjskih tržanov, da so njihov gospod župnik posekali smreko tik lepe cerkve Marije Pomočnice na „hriberci“. Kdo bi si vendar kaj takega mislil, dejal sem prijatelju. „saj je smreka stala na župnijskem zemljišči in ne na občinskem — in zdaj naj bi še gosp. župnik vprašali vsakega občana, je-li s tem zadovoljen“. Mi Skomerčani se nikakor ne zmenimo za tisto čudno lepo smreko, ki je pa bila že neki piškava in torej za nič družega, kakor da se poseka. Mi te smreke tudi ne pogrešamo; veseli nas le, če pridemo kedaj v to krasno zidano, prostorno cerkev Hribersko. Toda neke vrste ljudi noče — tako se nam dozdeva — dovolj premeriti velikosti Vitanjske Marijine cerkve, zato se jim premajhna zdi, in se zbirajo rajši ob času službe božje pod to „čudežno smreko“, da jim je nadomestovala cerkev; ti seveda zdaj pogrešajo smreko. Zopet drugi so pozabili, žal, že na cerkvene zapovedi, in ker zapovedi ne poznajo, tudi cerkve ne ljubijo, tem je pri srci zdaj le še — smreka. Tem in enake vrste ljudem hoteli so gospod župnik Vitanjski pojasniti, da je cerkev več kot — smreka. Tudi nam se je že zelo prikupila posojilnica v Vitanji, in sliši se le jeden glas: izvrstna naprava to za slovenske kmete, da se rešijo iz klešč Vitanjskih nemčurjev. Da tem gospodom „Vitanjska posojilnica“ ni prav po volji, je pač lahko razumeti; kdo pa bode zdaj pri njih posojila jemal in za visoke obresti praznil zelene gozde in yrhu tega še pri volitvah trobil ž njimi v nemčurški rog? Ti „hudi“ na-

sledki se ve, da nočejo tem v glavo. Nam pa je „posojilnica v Vitanji“, ki stoji na varnih, trdnih nogah, kakor jasna zvezda, prikazavši se izpod temnosivih oblakov, ki po hudi burji obeta boljšo prihodnost, gmotno in duševno. Mi smo mnogozaslužnemu gospodu župniku Vitanjskemu, Josipu Žičkarju, iz srca hvaležni, da imajo tako blago srce, ki ne skrbi le za dušni naš blagostan, ampak hoče pomagati tudi v telesnih potrebah. Vitanjskim nemškim liberalcem pa, ki gledajo le na svoj žep, ne more biti po volji, da bi duhovniki tudi kmetu pomagali ne le na duši, ampak tudi na telesu; zato svetujejo gosp. župniku, naj skrbé le za dušo, za telo bodo že oni skrbeli. Človek bi res se štel srečnega, če bi jim mogel verjeti, tem „dobrosrčnim“ ljudem. Toda temu ni vse tako. Ti gospodje res skrbé le za telo — za svojo dušo se ne zmenijo veliko —, a le za svoje telo, kar pa nam malo pomaga. Da pa v prihodnjich ti „prijatelji“ našega slovenskega ljudstva ne bodo več očitali gosp. župniku Vitanjskemu njegovega dobrodelnega delovanja, jim svetujemo, naj si ohranijo v spomini besede pesnikove:

Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!

Iz Stranic pri Konjicah. V ponedeljek, dne 21. julija t. l. spremili smo k zadnjemu počitku učiteljevo hčerko Amalijo Arzenšek. Še ni spolnila 17 let, a že je morala, kakor mlada cvetica, vsahniti in se preseliti v boljšo domovino. Zbolela je še le o veliki noči vsled malega prehlajenja. Kdo bi si bil mislil, da ne bo več okrevala, posebno ker je še sama najboljšje upanje imela, da bo popolnoma ozdravela? Toda človek obrača, Bog pa obrne. Če tudi si je zdravila iskala pri različnih zdravnikih, za njo vendar ni bilo več pravega zelišča. Ščasoma je tudi sama spoznala, da za njo ni več obstanka v ti solzni dolini. Zato je svoje upanje stavila edino še na Boga. In prav je imela. Kje pač človek v bolezni večjega tolažila najde, če ne v Bogu, če ne pri ljubem Jezusu? Trikrat se je dal v svoji bolezni prevideti z najsvetejšim zakramentom. In še v soboto, t. j. 19. julija opoldne želela je še ljubega Jezusa v presv. R. Telesu prejeti, kar so blagi gospod župnik tudi radi storili. Ko je revica sv. zakrament prejela, veselo se je nasmehljala in vskliknila proti okoli stoječim: O kako sem zdaj vesela, da imam svojega Zveličarja v svojem srcu! Kmalu potem so se nji notranje bolečine shujšale in sama je prosila za mrtvaško srečo. In tako je mlada deklica svoje tiho življenje sklenila še tisto popoldne ob treh. Pogreba se je mnogo ljudstva vdeležilo, še njen brat vlč. g. Alojzi, kaplan v Gornjemgradu, je iz dalnjega prihitel, da je svoji prerano umrli sestri zadnjo čast skazal. Po mrtvaških molitvah zapele so belo oblečene de-

klice, katere so svojo tovaršico spremile, premilo pesmico svoji tovaršici v slovo. Ni bilo očesa, ki bi se ne bilo razjokalo. Globoko se nam šle besedice pesmi k srcu, posebno zadnja kitica, ki pravi, da bi se vsi z Bogom spravljeni ločili iz tega sveta, in se enkrat s svojo sestrico pri Bogu veselili. Lahka nji bodi zemljica!

Od sv. Križa na Murskem polju. (Fantje naše fare) so svojo narodno zavest in napredovanje lepo pokazali s tem, da so na predvečer sv. Cirila in Metoda tema slovenskima apostoloma na čast v Iljaševcih lepo svečanost naredili. Na prostornem Farkaševem bregu so lepo ovenčan šotor postavili in pred njim drevesa, na katerih so prav umetno v podobi Križa celo noč kurili in tako Slovence daleč okoli na naša sv. učenika Cirila in Metoda, na nju blage nauke in trpljenje opominjali. Z velike ceste so nastavljene veje kinčale vhod k slavišču, pred katerim je stal krasen slavolok z dobro izbranimi in od mladenčev umetno narejenimi napisi. Zvečer o „večni luči“ so pričetje svečanosti možnarji glasno naznanjevali in godci so igrali iz vasi do cerkve in sopet nazaj. Krog šotora se je zbrala lepa množica ljudi in vaški fant nam je v lepem slavnostnem govoru povedal, kako sta nekdanj sveta brata našim očakom prinesla luč svete vere in slovansko knjigo, in koliko sta trpela zato, da sta slovensko ljudstvo slovenski podučevalo. Drug vaški govornik nas je opominjal, da bi vrlo čitali življenje sv. Cirila in Metoda in se držali sv. vere in svojega naroda. Res je, da se naš narod ne more ponašati z glasovito zgodovino iz bojišča, ali vendar imamo tudi mi neko zgodovino. Stari gotiški zgodovinar Journandes o Slovencih piše: Ko so drugi narodi bojevali, požigali, ljudstva morili in sužili, so Slovenci mirno polje obdelovali; iz tega veselo živeli in niso imeli sužnje. To pa je najslavnejša zgodovina. Že stari Grki so slave venec plugu in ne meču podarili. Nato so nam fantje zapeli: „Slovenec sem“ in potem smo vsi stojé cesarsko pesem pevali in tako nas je večina celo noč pri godbi in petji na svetišču veselo prebudila. Rano zjutraj, dne sv. Cirila in Metoda smo končali svečanost s tem, da nas je godba spremila v farno cerkev k sveti maši.

Iz Griž pri Celji. (Požar.) Dne 14. avg. proti večeru, vnel se je, ni znano prav, kakó, pri posestniku Juriju Galiču v Zabukovci hud požar, ki je takoj pristavo in skedenj in hišo sosedu Lorenca Govejška objel in vpepelil. Sreča še, da je bil miren in tih dan, ter da tako ogenj ni drugih sosedov dosegel. Od vseh strani so prihitali ljudje, da bi strašni ogenj, kolikor mogoče, omejili. Prva zasluga za pogašenje pak pristoji posestniku premogovega rudnika in tovarne kamenene posode, g. Filipu Sonnenberg-u,

ki je z vsemi delavci in gasilnico na pomoč prihitel, sredi ognja gašenje vodil ter kljubu pomanjkanja vode vendar nekaj rešil, in zabil, da se ogenj razširi. Ponesrečenca si štejeta v dolžnost, da se imenovanemu blagemu gospodu, ki tudi inače ljudem mnogo v blagor stori, javno zahvalita; isto tako tudi vsem onim, ki so ne gledé na nevarnost zdravja in življenja dobrovoljno pomagali.

Z Dobrne. (Obletnica.) Duhovniki posomeznih dekanovin se vsako leto morajo zbrati k uradnemu takozvanemu „dekanovinsko-pastirskemu zboru“. Ob tej priložnosti so letos gospodje iz dekanovine „Novacerkev“ pred zborovanjem priredili v okrajnej hiši Božji mrtvaško sveto opravilo v ime obletnice za pokojnim knezoškofofom, prevzvišenim gospodom dr. Stepišnikom, katerega je ljubi Bog lani dne 28. junnja bil poklical po zasluženo plačilo.

Iz Konjic. (Okrajni zastop.) Dne 12. avg. je bila volitev odbornikov za okrajni zastop iz kmečke skupine. Z 30 glasovi proti 15 so zmagali vsi slovenski kandidati. Te volitve so pokazale, da Nemci — ali kali? — še životarijo po Kebelnu, Oplotnici, Skomru, Ločah. — V ostalih skupinah so izvoljeni sami Nemci. Med 36 odborniki bo štel toraj okrajni zastop le 11 Slovencev.

Iz Slatine. (Šulvereinska šola.) Z odlokom okrajnega šolskega sveta ddo. Rogatec 6. aprila 1890 šte. 138 je bilo občinam v šolanem k Sv. Križu poleg Slatine naznanjeno, da je gospod minister za uk in bogočastje z odlokom dne 22. marca 1890 šte. 18996 ondotno pritožbo zoper ukaz c. kr. šolskega sveta od dne 7. avgusta 1889 šte. 2572 zaradi ustanovitve druge meševite ljudske šole v šolski občini Sv. Križa, s stojiščem v Slatini, zavrnil in je gledé na to ni uslišal, ker je pri Sv. Križu z ozirom na izkazano število šolskih otrok nujna potreba, da se šola v smislu postavne določbe na devet razredov razširi, vsled tega bi se sicer ločitev po spolih v smislu § 4 zakona o vstanovitvi šol od dne 4. febr. 1870 šte. 15 državnega zakonika, izvršiti morala, ter se bode tedaj vsaj z vstanovitvo druge šole v oni šolski občini postavim tirjatvam ustreglo.*) Da so si bili naši nasprotniki v velikih skrbéh in zadregah, ker je ta ukaz tako dolgo potreboval, preden je rešen bil, vidi se iz tega, ker so še drugo prošnjo hoteli na ministerstvo vložiti, v katerej bi bili dokazali potrebo devetrazrednice. To prošnjo je izmed 5000 župljanov Sv. Križa podpisalo: beri 40 recí in piši štiri deset — modrih, prebrisanih glav. Med temi sta Matevž Bevcer, in Franc Kos. Ker so pa, preden so prošnjo uložili, omenjeni odlok dobili, da je rzsodba na njih korist rešena, ni jim

*) Čegave, g. dopisnik, so kje te zavite in zvite besede? Stavec.

bilo treba ministerstva naznanjati, da šolo za hteva 40 očetov nemčursko slatensko. Mi še imamo za pritožbo eno stopinjo. Potrebno smo že storili in upamo, da najvišja oblastnija ne bo po našem zastopniku reči ovrгла, kakor jo je deželni šolski svet in ministerstvo vrglo. Izmed 10 všolanih občin se osem zoper to šolo pritožuje, in teh osem občin tudi pravi, da rajši, ko da bi si šulvereinsko šolo na glavo nakladali, še eno, če že mora biti, dozidajo pri Sv. Križu.

Iz Gornjega grada. (Slovo.) Dne 13. t. m. so nas zapustili preč. gospod dekan Lovro Potočnik. Celih 16 let so nas v resnici v pravem verskem duhu, ljubeznjivo podučevali in Bog vé, da jih mi ne bomo pozabili. Preč. gosp. dekan so bili pa tudi za omiko ljudstva zelo vneti. Celih 10 let so predsedovali čitalnici, vedno društvu sv. Cirila in Metoda, bili so podpiralni ud pevskega in gasilnemu društvu, povsod so radi pomagali, kjer koli so mogli, ubogim so bili pravi oče. Prevideli so tržani njih blago srce in neutrudljivo delovanje za narod in omiko, zato so jih dne 8. t. m. imenovali častnim tržanom. Na večer pred odhodom zbralo se je mnogo ljudstva v čitalnici, kjer so se razne napitnice vršile in se je slovo vzelo od nam nepozabljivega gospoda. Drugi dan je mnogo tržanov spremljalo gospoda dekana noter do njih novega mesta.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rojstni dan Nj. veličanstva so praznovali po vseh deželah, posebno v glavnih mestih, z veliko slovesnostjo. Svetli cesar sami so ga obhajali v Ischlu. Stvitla cesarica pa se je podala že drugi dan na svoje potovanje ter ostane za dalje časa na morji. — Dež. zbor v Dolenji Avstriji ostane brž v svoji stari podobi ter bodo liberalci v veliki večini; v Gorenji pa bodo, kakor že doslej, liberalci v manjšini; le nekaj mest voli liberalce, kmetje in veleposestniki volijo pa izključljivo konservativne može. — Razstava v Gradcu ne dobiva veliko obiskovalcev ter se kaže čedalje bolj, da ni prav, če se prenese tudi v gospodarske reči politika in to še s tako strastjo, kakor se godi pri tej „dež. razstavi“. Svet se vprašuje že sedaj, na čije stroške, ali na stroške samih Nemcev ali tudi na stroške slov. ljudstva se dela ona. — Na Koroškem dobijo Slovenci le dva poslanca v dež. zboru, konservativni Nemci pa so obesili „puško na klin“, češ, da so liberalci preveč besni. To je sicer resnica, toda ali bodo kedaj drugačnji? Liberalci vedó, da more njih le sila obdržati na vrhu, in zato ni upanja, da bodo kedaj poštene, mirni, kedar gre za volitve. — Na Kranjskem so izgubili vrlega rodoljuba, Fr. Kot-

nika, tovarnarja na Vrhniki. Za njim žaluje tamošnje ljudstvo tem bolj, ker jim je dajal leta in leta obilo zaslužka ter ni trpel tujih delalcev, da si bi jih bil lahko dobil za manjše plačilo. — Postava gledé na povišanje plače ljudskih učiteljev še za Kranjsko ni obveljala, ker je vlada ni predložila Nj. veličanstvu v potrjenje, to pa zato ne, ker ji nekatere določbe v postavi niso po volji. — Na Primorji se prodaja še pri večih trgovcih blago na staro mero in to tako, da je na škodo temu, ki kaj kupi. Ta razvada pač ni za to, da se hvali. — V Gorici, pa tudi v Trstu se dobi še vendar nekaj poštenih Italijanov, katerim je čisto po volji, da je c. kr. vlada razpustila društvo „pro patria“. Veliko pa jih pač ni tacih! — Iz Nove Avstrije, to se pravi iz Bosne in Hercegovine sta sedaj dva bataljona domačih vojakov na Dunaji ter jih tu ljudje občudujejo zavoljo njih jake, da si ne prevelike postave. — Glava hrvaške „narodne stranke“, Miškatič biva sedaj pri Osojskem jezeru na Koroškem, boleha, kakor se pravi, na živcih, menda pa ga le vest grize. Hrv. ljudstvo nima ga za kaj hvaliti, pač pa madjarska vlada. — Ogerski drž. poslanec Abranyi se hvali, da je govoril z Bismarckom ter razglaša marsikaj iz tega pogovora. To pa Bismarcku in še komu ni po volji. No, človek je skorej že rad, če več ne sliši o tem bismarckovanju. — Gališki dež. maršal, grof Tarnovski, je odložil svojo častno službo in ugiblje se veliko, kaj da ga je kje pripeljalo do tega. Naj pa je to, kar že koli, brez pomena ni, če tak mož izstopi iz službe, v katero ga je postavilo zaupanje svitlega cesarja pa tudi cele Gališke dežele.

Vunanje države. V nedeljo so obhajali sv. oče v Rimu svoje godovanje in pravi se, da mislijo pozidati v kakem mestu Italije cerkev na čast sv. Joahimu, čegar ime nosijo sv. oče po krstu svojem. — Italija leze čedalje globlje v dolgove, najbolj pa menda mesto Rim, ki ima že nad 100 milj. dolga, pred 20 leti, ko je bilo v rokah sv. očeta, ni imelo dolga, pač pa mu je preostalo še vsako leto čez 300.000 gld. denarja. No glavno mesto Italije pa je sedaj vendar-le, kaj za to, če ima dolga! — Na Španjskem so dobili sicer novo vlado, t. j. ministre, niso pa se še iznebili stare kolere, vendar pa se pravi, da ta nesrečna morilka pojemlje, da si le po malem. — Francoska republika hoče z vso silo zatreti šole, ki niso v rokah framasonov, vendar pa nahaja v tem čedalje več nasprotnikov, tudi v vrsti republikancev se dobi mož, ki ne marajo pošiljati svojih otrok v drž. šole, ampak pošiljajo jih v novem času še raji v šole, ki jih imajo duhovniki v rokah. Može pač vedó, da brez vere ni sreče. — Angleški minister, lord Salisbury, se je obrnil do turske vlade ter ji

je izrekel željo, naj napravi red v Armeniji, sicer pa dobi Rusija v tej reči besedo! Ali so to v Carjem gradu razumeli? Mogoče, toda boljše zavoljo tega ne bode za ubogo Armenijo. — Nemški cesar se je podal z velikim spremestvom na Rusko ter je ondi gost ruskega carja. Sploh se trdi, da dela cesar tudi tu na to, da se ohrani mir v evropskih državah. Da bi ta mir ne hodil tako drag! — Rusija obrača sedaj svoje oči v srednjo Azijo ter si hoče ondi vtrditi tla. Druga si pač ne moremo misliti, zakaj da so poslali celo finančnega ministra tje doli. — V Bolgariji se ni nič spremenilo, čeravno je princ Koburški, sedanji knez, se vrnil ravno v dan nazaj, ko je preteklo troje let, odkar so si ga izbrali za kneza. — Da dobé v Srbiji radikanci, to je stranka sedanje vlade, tudi pri novih volitvah izdatno večino, o tem ni več dvoma; razkralj Milan nima nič več veljave. — Iz Črne gore se poroča, da je letos tamkaj pričakovati dobro letino. Hvala Bogu; zadnji dve leti pa je bilo strašno gladovanje. — Kar se tiče homatij v Afriki, se je sultan marokanski poravnal z Angleži in torej ne pride ondi do vojske. — Tudi iz južne Amerike pihlja „sapa mirú“ in bode torej tudi v onih republikah kmalu vse mirno. Vročina, ki je sedaj po celem svetu, umiri torej kri, vsaj v Ameriki.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Dalje.)

Da bi se z morjem in njega šegami precej seznanil in tudi tisto bolezen, ki se zove „morska“, spoznal, zato je skrbel precej hud vihar, ki je nastal četrtri dan moje sužnosti baš med večerjo. Imel sem pred seboj sicer prav okusno pečenko, a v slast mi ni šla, stoprav sem bil mal kosček zavžil, ko začne plesati vse, kar sem videl pred seboj. V glavi se mi je vrtelo, kakor da sem stopil z „ringelšpila“, v želodecu vse preobračalo: — Oj frdacana koža, sedaj bova pa šla, mislil sem si. No, ker je bil vihar kmalu popustil, ostalo je takrat pri samem plesu in strahu. Napočil in dotekal je sedmi dan, dan vešitve iz Zadarske sužnosti. Parobrod je že pred mestom in ko me doktor „kolere“, ki je res kolero prebolel bil, za „neokuženega“ proglasi, odvede me moj drug v svoje stanovanje.

V Zadru toraj sem in moja prva dolžnost, da se cesarski kraljevi („posvetni“) civilni in cerkveni gosposki predstavim. Ker je imel moj kolega isto nalogo ali vsaj isti pot, nasvetoval sem, da si naročiva voz in sitno delo prej končava. Ko sem bil svoje mnenje izrazil, začne se

moj dragi, novi prijatelj smejati brez konca in kraja, česar si jaz začasno pač nisem mogel raztolmačiti: „Prijatelju, ti imaš o Zadru previsoke misli“, pojasnjuje mi svoje ravnanje, „sicer pa hajdimo, češ se osvedočiti sam“. In šla sva. On je korakal prav ponosno, jaz bolj „klaverno“, ni mi bilo posebno dobro pri „jetercih“. Pregazila sva prav ozko ulico in zopet enako, vprašam, kje se prav za prav glavno mesto začne. „V najširji, najlepši, glavni ulici sva“, bil je odgovor na moje vprašanje in tudi na njegov smeh, kajti najširša ulica je tako ozka, da se voz vozu težko izogne. Zadar je mesto, kakor vsa talijanska — z ozkimi ulicami, kakor smo videli, kar ima tudi svoje prednosti, ker si lahko kaka vročekrvneža kar preko ulice v lase sežeta; saj je mojemu drugu celo nekdo ukradel iz kletke, na oknu v II. nastropji stoječe, kanarčeka in to skoz okno nasprotne hiše — in šteje 12 tisoč prebivalcev. Zadar je zadnja trdnjava lahonov, koja pa pade, samo da vlada hoče, čez noč v prave t. j. hrvatske roke, kajti glavna podpora in zaslonba lahonstvu so uradniki, kojih vse mrgoli, ker je v mestu namestnija, vojno zapovedništvo, deželna sodnija in nadsodnija, finančno in poštno ravnateljstvo itd. Zadar je sedaj sicer glavno mesto a kakor hitro se namestnija z imenovanimi uradi preseli, postane ubogo „ribarsko“ mesto. Sicer pa pustimo mesto in njega prebivalstvo ter pojdemo samo v oni oddelek, ki se proti vzhodu razprostira. Tu nam kaže veliki c. kr. orel palačo c. kr. namestnika, njej nasproti pa kršč. hram Božji, cerkvo sv. Simeona in pri tej blagovoli, predragi čitatelj, malo postati. Poprej pa ko v cerkvo vstopiva, podajva se v duhu nazaj v tisto dobo, ko se je jel približevati čas, v kojem se je imel po prorokovanji naroditi obljubljeni Izveličar sveta. V tej dobi narodi se v Jeruzalemu presrečno dete, ki je bilo od Božje previdnosti izvoljeno, da pokaže na svojih rokah židovskemu ljudstvu včlovečenega Sinu Božjega. In to presrečno dete bil je sv. Simeon, prerok in pravični imenovan. S tem detetom so prestala stara prorokovanja, nastopila je nova doba, napočilo novo življenje, kajti to, kar so preroki starega zakona o Izveličarji v duhu gledali in ljudstvu prerokovali, po kojem so tako hrepeneče zdihovali, to je bilo zadnjemu proroku stare in prvemu nove dobe, sv. Simeonu pridržano ne samo v duhu, nego tudi s telesnimi očmi vresničeno gledati. (Dalje prih.)

Smešnica 34. Graščak, ki nosi glavo visoko, pa nima premoženja, pripoveduje v necem društvu, da so v prejšnji noči pri njem neznani tatje vlomili, pa „denite, pravi, šejih niso ujeli!“ „Čemu?“ oglasi se nekdo pri mizi, „saj niso tatje pri tebi ničesar ujeli“.

Razne stvari.

(V meščenje.) V sredo, dne 20. avgusta so mil. knezoškof slovesno vmetili vlč. gosp. Karla Hribovškega, spirituvala v kn. šk. bogoslovji, za korarja stolne cerkve v Mariboru.

(Volilce) svoje skličice poslanec dr. Gregorec v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. popoldne ob 3. uri v Ljutomeru, da jim poroča o državnem zboru.

(Shod volilcev pri sv. Frančišku v zgornji Savinjski dolini.) Državni in deželni poslanec g. Mihael Vošnjak počel bode o svojem delovanju v državnem in deželnem zboru v nedeljo, dne 31. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih poslopja g. Ivan Časl-a.

(Okr. odbor.) Pri volitvi odbora okrajnega zastopa v Ormoži so voljeni gg.: dr. Gršak, načelnikom; dekan Švinger, namestnikom. V odboru pa so še gg.: Meško, Ivanuša, F. Kolarič, F. Hanzelič. Voljeni so z 19 glasi, Središki kandidatje pa so dobili s pomočjo Ormoških nemčurjev 10 glasov.

(Posvečenje) prenovljene cerkve sv. Duha na dolnji Ščavnici vrši se v nedeljo, dne 31. avgusta in se odpeljejo mil. knezoškof vsled tega že v soboto tje.

(Spomin.) Mariborski abiturijenti iz l. 1880 imajo svoj shod 2. septembra v Mariboru.

(Imenovanje.) Gosp. dr. Ivan Bezjak, je dobil mesto začasnega učitelja za slovenščino na c. kr. učiteljski v Mariboru.

(Redni občni zbor) priredi bralno društvo pri sv. Juriji ob Taboru v nedeljo, dne 24. avgusta t. l. v Borstnarjeveji gostilni I. nadstropje. Na dnevnem redu je: Poročilo o pravih, vsprejemanje članov, (20 kr. vpisnine, 1 gld. letnine), volitev predsednika, volitev odbora, določba časnikov in slučajnosti. Po vspredu je prosta zabava.

(Posojilnica v Vitanji) izposojuje vsled odborovega sklepa dne 14. avgusta 1890 po 6% obresti. Ravnateljstvo.

(Südmark.) V dnevih 7. in 8. septembra ima društvo Südmark v Celji občno zborovanje svoje. „D. W.“ pravi, da se zberó pri njem „nemški domoljubi iz cele Avstrije in Nemčije“. Iz tega je pač jasno, za koga da delo to društvo in komu hoče prodati našo zemljo.

(Redka slavnost.) V nedeljo, dne 24. t. m. obhajata pri sv. Križi nad Mariborom dva soseda, Mat. Hauptman, p. d. Smolnik in A. Hiter, p. d. Šikar, petdesetletnico svojega kmetovanja.

(Krajni šolski svet okolice Celjske) prišel je sedaj v narodne roke. V nedeljo dne 17. t. m. izvolil je nov narodni občinski odbor 4 vrle narodnjake v krajni šolski svet, namreč gg. Janeza Zupanca, Matevža Glinškega, Franca Lipovškega in Karla Šaha. Ti imajo se-

daj z g. dr. Serncem, ki je bil vže prej v Veliki Pirešici izvoljen, in z g. duhovnikom ter učiteljem veliko večino, kajti sta še v krajnem šolskem совету samo 2 nasprotnika. Tako napredujemo Slovenci, korak za korakom!

(V Celji) so imeli zadnjo nedeljo večer nekak spominski spreved po mestu. Kdo je bil oče tej misli, nam ni znano, toda smeja je bilo dovolje pri ogledovanju tega „spačka“.

(Koroške volitve.) Kakor se nam poroča, zmagali so Slovenci na Koroškem samo v Velikovskem volilnem okraju. Dosedanja poslanca vlč. g. Gregor Einspieler in g. Fr. Muri sta dobila po 83 in 87 glasov, nasprotnika pa samo po 22 in 24 glasov.

(Železnica.) Nova železnica iz Radgone v Ljutomer se dodela najmanj do srede meseca oktobra in v skrb jo prevzame južna železnica. Ista ima že tudi progo iz Spielfelda v Radgono v svoji skrbi.

(Hudobija.) V nedeljo je nastal v oštariji J. Muršeca pod sv. Petrom pri Mariboru poboj med vincarskimi fanti. Tamošnji župan, g. J. Flucher, ki opravlja že 40. leto svojo častno službo, je prišel, na poti k večernicam, da jih pomiri, ali fantje so sedaj na-nj vdrli z noži in kamenjem ter so mu vsekali težke rane na glavi in v vratu. Upamo pa, da še mnogozaslužni mož le ozdravi, fantje pa dobé zaslužen kazen.

(Žabe dež.) Sedaj, ko je nam sila treba dežja, poroča se iz Anglije, da so dne 13. avg. pri Holywellu dobili čuden dež — male žabe. Toliko jih je padlo na zemljo, da so 200 m. na dolgo pokrile cesto in polje.

(Nesreča.) V ponedeljek, dne 11. avg. se je vsipalo v mlinu g. Franca v Mariboru toliko moke na njegovega hlapca, da se je reva pri priči v moki zadušil.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ivan Wolf, kaplan pri sv. Juriji na južni železnici, pride za provizorja v Pišce. Prestavljeni pa so ti-le čč. gg. kaplani: Arminij Kapus iz Kozjega k Mariji Snežni, Valentin Mikuš iz Konjic k sv. Juriju na j. ž., France Moravec od sv. Tomažu pri V. nedelji k M. nedelji, Iv. Munda od sv. Martina na Pohorji na Bizeljsko, Ivan Pajtler od sv. Lovrenca na k. ž. na Hajdinj, Marko Štuhec z Bizeljskega v Laporje in France Bračun iz Hoč k sv. Lovrencu na k. ž. Nastavljeni pa so ti-le čč. gg. novomašniki: France Brglez m. v Hočah, France Brglez st. v Slivnici pri Celji, Franc Bratkovič na Leskovci, France Kakuška pri sv. Kunigundi na Pohorji, F. Kukovič v Konjicah, Fr. Mandeliček na Pilštanji, A. Mojžišek pri sv. Barbari za Vurberkom, J. Plepelec pri sv. Tomaži za V. nedeljo, J. Potovšek v Kozjem, Jože Sigel pri sv. Janži na Dravskem polju, Jakob Tajek v Vojniku, Karol Wenig na Kalobji in Anton Zavadiril pri sv. Martinu na Pohorji.

Loterijne številke:

Gradec 16. avgusta 1890:	39, 87, 16, 78, 80
Dunaj " " "	27, 86, 8, 45, 41

Razglas.

Vsled odloka c. kr. okrajnega sodišča v Mariboru, z dne 12. avgusta 1890 št. 11.511 vršila se bode prostovoljna dražba k zapuščini rajnega gospoda **Jožefa Neubauer-ja**, posestnika v Vučjem dolu, spadajočih vin — okoli 140 štrtinjakov — dne 25., 26. in, ako treba, tudi še 27. avgusta t. l. v Vučjem dolu in v Št. Jakobskem dolu, in dne 28. in 30. avgusta t. l. v mestu Mariborskem.

Dr. Jernej Glančnik,

1-2 kot testamenta izvršitelj.

Lepo posestvo

na Polenšaku, z gorico, velikim sadnikom, njivami in pašnikom, je eden zidani in eden leseni hram. Posestvo meri blizu 8 oralov, in se odda po nizki ceni. Več pové

Franc Sorko,

2-3 trgovec pri sv. Tomažu.

Veliko, lepo posestvo.

Podpisana naznanjava, da prodava za voljo naji visocih let svoje lepo in rodno posestvo v občini Morje pri Framu, ob veliki cesti, obsega okoli 30 oralov, 6 oralov vinograda, 8 oralov travnika, lesa, sadunosnik in troje poslopij, vsa v dobrem stanu. Pogoji plačila so lahki.

Morje, dne 27. jul. 1890.

3.4 **Janez in Marija Frangež.**

Kupiti želi nekdo hišo s krčmo in nekaj dobrim posestvom; prodajalci naj naznanijo svoje ime upravništvu „Slov. Gosp.“ 1-2

Specerijsko blago

najboljše kakovosti

prodaja po najnižjih cenah

Milan Hočevar

v Celji

Graške ulice št. 3.

6-12

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 11

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izarjene in zanesljive osebe (dosluženi žandarji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: **G. S. 1890 Graz poste restante.** 17-25

Vsake vrste staronemške

lončene peči

belo, zeleno in rjavo steklene se dobijo po nizki ceni pri

Alojz Černe,

v Mozirji, Štajarsko.

6-10

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.

po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

11-26